ПОЈЕДИНИ БРОЈ 1 ДИНАР.

„Застава“ излази сваки дан осим понедељника и празника. — Претплата је 300 дин. на годину, 150 дин. на пола године, 75 дин. на четврт год. за 1 месец 25 д.; за Америку 8 долара на годину. — Претплатити се може бар на један месец.

„Застава“ излази дневно у 6 часова ујутро.

ЗАСТАВА

ОРГАН РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Поштарина плаћена у готовом

Рукописи за лист шаљу се на уредништво „Заставе“, а новац за претплату и огласе на администрацију „Заставе“ Нови Сад, Ђуре Јакшића улица број 14. — Телефон број 110. — Рукописи се не враћају натраг.

Власник: Акциони Одбор Војвођ. Радикала.

Број 123. Нови Сад, у среду 3. јуна 1925. Година LVI.

Неке напомене

Учинићемо овога пута неке опште напомене о нашем унутрашњем партијском животу. Учинићемо то тим пре, што нама у последње време стижу и дописи и усмене жалбе од старих радикалних бораца, Јашиних, да се свет некако превртао, и да се почиње заборављати на наше старе идеале страначке. Жале нам се ти стари борци, а и неки млађи истакнути одушевљени и признати партијски раденици, да осећају на свим линијама потискивање и бацање у позадину оних истинских и правих неимара наше поносне радикалне партије, да би се направило места дојучерашњим њеним најљућим противницима и клеветницима, који су данас ипак погнули шије пред радикалима и њиховом снагом.

Погнули су шије пред снагом и моћи Народне Радикалне Странке, али су задржали своје раније манире, а понегде и мржњу, према истој странци, а нарочито према истакнутим страначким људима, које су у свом ранијем сукобу са радикалном странком и борби са њом сусретали као противнике и с њима се у служби других страначких формација замразили.

Ту ранију мржњу су они својим приступом у радикалну странку сада унели и у радикалну странку саму, а нису те своје личне обрачуне оставили на прагу улаза у странку.

Тим начином странка губи од свога лица, од своје традиције; ишчезавају у њој оне њене особине, којима се домогла данашњег свог замаха и снаге, да би се учинило места оним особинама, које се на другој страни нису одржале, које су у сукобу са особинама радикала тучене!

Измене у структури и организацији странке врше се онда, када се покаже и докаже, да странка иде у суноврат; онда, кад стара организација претрпи у страначким пословима неуспех. Наше страначке организације у Војводини показале су се одлично и на пуној висини свога великог задатка на овогодишњим фебруарским изборима.

То је чињеница, преко које се не може и не сме прелазити. Прелазити преко ове чињенице је, шта више, рискантно. Рискантно у толико, што се тиме врше позледе деликатних осећања истински заслужних људи за рад и успех партије.

Ти позлеђени осећаји се буне; буне се природно и с правом. Глас те побуне допире већ и до нас, до „Заставе“.

А и куда би на другу страну?

Има наших људи, који не могу издавати свој лист, као они у Сомбору или Бечкереку. А има их, који би то и могли, али неће. Стари чисти радикалски дух се буни у њима, да јасно и гласно износе своја унутрашња незадовољства пред јавност, које то нема да се тиче.

Они се обраћају и жале нама.

Они су гурнути у страну навалом страначких аривиста, који ће се опет сви разбећи, чим баш њиховим радом радикална партија први пут посрне, па ће опет остати они стари борци, да на њихова плећа она падне и да је извлаче.

Због ових, а поводом тога, ми написасмо ове напомене нашим меродавним страначким факторима, који носе одговорност за догађаје у странци с тиме, да буду свесни те високе и тешке, те пуне поверења одговорности, која није мала.

Ваља пазити, с ким се и шта се ради.

Ив.

СИТУАЦИЈА

Инвалидски закон поднесен Народној Скупштини

Пред оставком г. Лукинића (?) — Конференција клубова — Рад скупштинских одбора — Закон о инвалидима пред радикалним клубом — Седница Нар. Скупштине

МЛ. БЕОГРАД. 2. јуна. Данашњи дан је прошао у Београду доста живо у раду Народне Скупштине, конференцијама клубова. и раду скупштинских одбора.

Сви клубови су имали седнице. Радикални клуб је још пре подне извршио кандидацију одборника за инвалидски закон, који је данас поднесен Нар. Скупштини. У одбору радикали добијају 11 одборника, сам. демократи 2, а 8 опозиција

После подне није било конферисања. Опозициони блок није држао седнице.

У вези са поднесеном оптужбом опозиције против министра правде г. дра Еде Лукинића, сам. демократе, због дигнутог секвестра са имања Турн-Таксис, говори се, да ће министар Лукинић у најскорије време поднети оставку. Он је већ наступио одсуство, са кога се вероватно неће ни враћати у министарство као министар. Говори се о др. Сршкићу као заступнику мин. правде.

*

У политичким круговима се говори, да ће већ идуће недеље доћи до решавања о мандатима радићевским у Нар. Скупштини. Тај посао мора бити свршен до 25. јуна о. г. Верује се, да ће мандати бити верификовани, а ако и не буду, радићевци од тога не праве питање, јер би они довели у скупштину онда заменике. Избор би се извршио само у граду Загребу, где је и посланик и заменик под анкетом.

До састанка између г. Пашића и Павла Радића данас није дошло, али се верује, да ће доћи сутра. У добро обавештеним круговима се тврди, да је г. Пашић саопштио, да се са ХСС од стране радикала говори озбиљно.

У вези са овим у политичким круговима се одржава комбинација о хомогеној радикалној влади.

*

Секције парламентарних одбора су данас радиле; као обично Почела је дискусија о закону о основним школама. Г Прибићевић је пре дискусије дао опширан експозе у одбору.

Исто тако је радила одбор за закон о штампи. Свршен је одељак о крив. одговорности.

*

На седници радикалног клуба је данас дискутовано највише о инвалидском закону. Говорио је више говорника.

Министар финансија г д р Стојадиновић дао је опширан експозе и истакао, да за спровођење овога закона треба 400 милијона динара. Нађено је већ покриће и, што је најважније, без нових намета. Остаје само, да се пречисти питање, ко је прави инвалид. Министар соц политике г. Ђуричић је изнео све тешкоће, које је имао у изради овога закона. Изјављује, да ће још примити све оправдане примедбе.

*

Г. Марко Трифковић је лакше оболео.

*

Од сутра београдско „Време“ излази двапут дневно.

*

Седница Народне Скупштине почела је у 10 часова. Председник саопштава, да је Скупштини поднесен закон о инвалидима и да се тражи хитност. После краћег говора министра социјалне политике, хитност је примљена једногласно.

Скупштина добија 5 минута одмора, јер треба одмах изабрати одбор. Држи се седница шефова група.

Саопштен је надаље предлог г. Давидовића и др. о народном признању војводама пок. Путнику и Мишићу, а по том се саопштава, да су Полић и другови поднели оптужбу против министра правде Еде Лукинића и да траже, да се министар изда суду.

Министар финансија одговара на питање радикалног посланика Франовићевића о повећању цене соли и изјављује, да је цена повећана због издатака око подизања велике солане у Улцињу и због већих трошкова око транспортовања и рада око соли. Цена је повећана према предратној за 15%, док су остале намирнице скочиле за 30%. Попис соли код малих трговаца, како тражи питач, не може се извршити.

Министар др. Славко Милетић одговара на питање посл. Московљевића о сеоби Министарства Народног Здравља у нову зграду и о разлици у кирији.

Прелази се на дневни ред. Говори радићевац Најдорфер и критикује владин пројект. Хрватски сељак је нарочито запостављен. Истиче потребу сарадње српских и хрватских сељака. Гласаће против. Још брани пројект радикал госп. В. Матић, па се седница закључује.

Блокада у Софији

МЛ. СОФИЈА, 2. јуна (17 сати). Данас је цела Софија блокирана. Свака циркулација је забрањена. Наоружани резервни официри и подофицири са белим пантљикама око руке једини крстаре кроз пусте улице. У 8 с. је аутом један официр из команде места обишао сва посланства и раздао легитимације, које важе само за данас.

По кућама се у то време врше претреси. Све радње су затворене. Новине јутрос нису изишле. Нико не зна због чега се то догађа. Нагађа се, да је то у вези са распуштањем добровољачког контигента од 10 000 војника, али се држи, да је у савезу са атентатом на „цара“ Бориса, јер се чује да су неки од атентатора ових дана дошли у Софију.

Блокада ће потрајати још и ноћас.

Дивљаштво код Батајнице

— Пуца на брзи воз —

МЛ. БЕОГРАД, 2. јуна. Јутрос, када је брзи воз за Београд 3 километра оставио батајничку станицу, неки дивљак је из оближњих винограда опалио на воз један метак. Куршум је просвирао кроз вагон треће класе, али чудним случајем није захватио никога. Испред самога носа просвирао је куршум г. Ђоки Пиљи, трговцу из Новог Сада, који је путовао у Београд. Воз је заустављен испред Земуна и полиција је организовала потеру, да ухвати ову будалу или злочинца, који пуца на невине путнике из пасије.

Динар у Цириху 8 60

Суђење убици Тоше Рајчина у Товаришеву

— Што изјављује Васиљев — Саслушана су 33 сведока — Отац покојног Тоше тражи главу за главу! —

(Посебан извештај „Застави“)

Товаришево, 2. јуна. Јутрос је цело Товаришево под утиском суђења убици пок. Тоше Радојчина Иси Васиљеву. За претрес је велико интересовање. Још синоћ су стигли из Новог Сада г. г. Гомирац, председник казненог сената, те Радуловић и Љ. Петровић судије окружног суда Суботић бележник, те државни тужилац г. д-р Јован Лемајић. У Товаришево је доведен из тамнице новосадске и убица Иса Васиљев, старији, преко 50 година, човек, који је сав сломљен и утучен. За расправе гледа у земљу, нервозан је. Нервозно одговара на питања.

Расправа је почела у општинској згради у 8 сати пре подне. Трајала је до 12, а после подне је настављена од 4 сата до 6.

Васиљев се осећа кривим, али се брани, да је био пијан, а пијан је каже, био и пок. Радојчин.

Критичног вечера су седели у бирцузу. Радојчин је, пијан, ишао около и хвалисао се, како се никога не боји. Пришао је и Иси и затражио од њега цигаретни папир. Иса му је дао, али се ту развила препирка, у којој су пале ове речи:

Радојчин: „Не бојим се ја тебе“!

Иса: „Ако се не бојиш, иди на поље“! Рекавши ово, Иса се упутио у другу собу (зашто, не каже!), али чим је ступио на праг друге собе, осетио је на врату одостраг нечију руку, после чега је настало гушање. Иса је потегао нож, окренуо се нагло и ударио ножем Радојчина посред срца. Пок. Радојчин се једва довукао натраг до пола прве собе и са речима: „Људи, браћо! Уби ме Иса“! пао је мртав.

Иса је на то отишао кући и казао жени, шта је урадио.

На претресу је данас суд саслушао 33 сведока, који — осим описа догађаја — у главном потврђују, да су убица и убијени живели дотле у добрим односима и да се раније нису свађали. Међу сведоцима су саслушане данас и жене убице и убијеног, те отац пок. Радојчина. Отац не тражи никакву материјалну оштету, али тражи главу убице за главу свога сина!

Ваља истаћи, да на расправи није дошао до израза ни један једини моменат, који би закључивао на политички карактер убиства, како су то несавесно изнели орјунски листови и кругови.

Расправа се наставља сутра у 8 сати. Имају се саслушати још преко 20 сведока.

У позор полицији!

Поред сиротишта Марије Трандафил на Житном тргу је двориште Срп. Добротворне Женске Задруге. То је двориште дању и ноћу отвовено, јер је ограда потпуно порушена. Како се ту на очиглед мале школске деце, јер је то двориште преко пута Николајевске школе, врше свакојаке непристојности, то упозоравамо полицију да учини краја томе, јер Женска Задруга на толике опомене није ни прстом макнула, да бар загађено двориште почисти, кад га већ неће да загради.

Исто то је и у Николајевској порти између школске поликлинике и црквењакова стана.

Грађанин.

Павле Тервин

Сиромаштво и сиротиња у оквиру народне привреде

Поред наведених писаца једна друга група, а особито Мандевиле, расправљају и доказују потребу сиромаштва као предуслов сваком напретку. И ова теза спада међу оне истине, којима се донекле мора признати право битности, али које истине, на жалост, претеривају ствар. Управо још грчки мудрац Аристотел је заступао ту тезу изрекавши: „до год се точкови разбоја не буду сами окретали, робови ће потребни бити“. Претерана поставка, још претеранији закључак, али ето нађе следбенике и у данашњем добу, јер и немачки филозоф Ничее, па и Трајчке учинише томе сходне, непаметне изјаве.

У историји света наилазимо врло много примера и доказа, да се сиромаштво и немаштина мора паметно и искрено лечити, иначе наступа велико друштвено зло па и растројство. Не помаже ту верска утеха „небеснога царства“ кад гладан стомак нема шта да жрна а голо тело од непогоде пропада.

Испитујући посебне узроке сиромаштва, могу се овако груписати: 1. лични узроци као што су: младост, болест, неспособност за рад, нехатност и лакомисленост, или баш нерадиша. Ови лични узроци опет могу бити: несвојевољни, као што је болест, или својевољни као што је нераденост или трошаџија; могу бити телесни разлови као на пр. наследна болест, младост, а могу и душевни, као што је блесавост, или други душевни поремећај; могу сви лични узроци да потичу и из моралних грешака као што је пијанство, лакомисленост, или баш неваљалство. 2. али може бити узрок сиромаштва и сама природа, као што је: ватра, поплава, бура, земљотрес и т. д. 3. социјални узроци такође проузрокују сиромаштво као на пр. беспослица, привредна малаксалост, рат, опадање друштвеног поретка и т. д. и 4. правни и политички узроци као што су: лична и имовна несигурност, бесправна отимачина, несношљиви законски терети, државни деспотизам, побуне и т. д. Врло често бива, да се разни узроци сутичу при рађању сиромаштва, па им је врло тешко једно од другог разликовати; у таким приликама је дотичном страдалнику сваки крив, само не он лично, отуда је ово сиромаштво и најнесношљивије.

Као што видемо, узроци сиромаштва, тој великој беди човечанства, врло су различити, па стога и лечење тога зла не може бити по некој шаблонској шеми, већ путем коренитог испитивања и радикалног поступка.

Са гледишта опште народне привреде мора се нагласити, да је сиромаштву данашњега времена врло важна чињеница — систем наднице рада, а још више однос наднице рада према облику наплате. У највише прилика узрок је сиромаштву, што се наплата рада не одређује разумно и што не одговара раду као својственом извору дохотка. Рад, као својствени извор сваког дохотка, захтева, да запослени радник толико привреди, како би могао подмирити своје потребе и онда, када нема зараде. Јер ће друштво само тада надокнадити социјалне издатке рада, ако ономе, који ради у корист друштва, осигурава његову безбедност и за оно време кад не буде више у стању радити, приређивати.

Међутим, има још једна врло упливна чињеница у човековом материјалном животу а то је срећа. Ова се чињеница неда порицати, јер врло многе прилике и неприлике стичу човека ван његова домашаја, које као важне чињенице упливишу на његов материјални живот. Али овде није говор о оним појавама економског живота, да се неко подигне у разна богатсва а други пак падне у понор оскудице јер ту много има удела и лична умешност, већ је разговор о личној судбини. Што се тиче обогаћивања у току живота има право социјалиста Волф кад вели: карактер и умереност су степенице оне висине које воде ка срећи. Али се и то мора признати, да се неко већ својом личном судбином роди у такој прилици, да му је живот осигуран већ самим рођењем, а други је пак судбом одређен, да знојем лица свога себе опскрби па и да злопати. Исто то важи и за смрт. Неко смрћу свога издржаваоца пада у кољугу сиромаштва и невоље, а некоме је баш то спас и неочекивана срећа (Наставиће се).

Са матинеа гђе Розе Денер

Једна од ретких ученица великог Фрање Листа, које су још у животу! Стара, али духом и срцем још увек чила, дама, са финим цртама лица Маркизе са двора Луја XV. Права grande dame са духовитошћу, финоћом и слободоумношћу волтеријанског века! Једна од најинтересантнијих личности нашега града: — то је гђа Роза Денер, или како је њени многобројни познаници и ученици од милоште називају „мама“ Денер! Музичарка највећег калибра, коју су познавали и ценили многе корифеје музичког света, она је већ дуго година професорка свирке на клавиру у Новом Саду и предмет вечите захвалности њених бивших и садашњих ученика и ученица. Као педагог она је просто ненадмашива: нема тога ученика, ни те ученице, којима она не би успела да улије барем један део своје велике уметничке душе и да их упозна са правом душом њеног инструмента — клавира. Од ове „старе“ госпође излази једна велика сугестивна моћ, која у вези са њеном богатом музичком ерудицијом и искуством уме да и слабије по таленту ученике одушеви, — о талентима да и не говоримо!

Са радошћу можемо опет, након дужег времена, јавити о концерту њезиних ученика, на матине-у, који је био одржан у прошлу суботу у њеном стану у железничкој улици. Програм је био веома биран и многостран: Бах, Бетовен, Моцарт, Шуман, Лист, Григ, Шуберт, Сен-Санс, Чајковски, Бородин и др. су га својим именима украшавали И нису се морали тога стидети, јер су се ученици „мама“ Денерке, показали достојни да их извађају.

Тако на пр. једна „капљица“ од човека мала Магда Бахрахова је у увертири „Севиљског берберина“ за 4 руке, у заједници са својом старијом сестром Лиликом, тако сигурно и скроз музикално „водила“, да би им и сам Росини тапшао. Гђца Клари Борош је своју задаћу тако сигурно и прецизно извела, да би јој многа стара и рутинирана пијанискиња могла позавидети. Морамо нарочито истаћи гђцу Клару Епингер, која је тешку Бахову „енглеску суиту бр 2.“ одсвирала сасвим у смислу и духу овог музичког Тита на — а то је највећи комплименат који можемо учинити једној још тако млађаној госпођици, И млади г. Едо Квитнер заслужује највећу похвалу: његова свирка је пуна поезије, размаха и солидне технике. Што се тиче гђце Кларе Клајн, то је управо украс школе „мама“ Денерке. Изразита уметничка индивидуалност, одлична техника и дубина чине, да сваки мора зажелети да ова млада уметница нађе прилику да свој таленат и одличну школу у крупнијим музичким центрима усаврши.

Код гђе Денерке нема „слабих“ ученика, те су зато и остали: Берта Полицер, Емил Кенигштетлер, Теруш Франк, Нуши Шенбергер и Корнел Бреслауер показали управо фрапантне успехе.

Међу бираном публиком запазили смо и гђу Јелену уд. Јована Бањанина, гђу Милицу дра Александра Моча, гђу Јелену Жила Кона, госпођицу Ану Миклауц, гђу Франк, гђу Мајер и нашег симпатичног диригента Музичког Друштва г. Светолика Пашћана — једном речи био је заступљен цео музикални Н. Сад.

Срдачно честитамо уваженој гђи Рози Денерки и њеним ученицима на овом ванредно успелом матине-у!

О. С—ћ.

Политичке вести

Питање неутралне зоне

У енглеским дипломатским круговима опет се расправља питање о неутралној зони између Немачке и Француске. У Енглеској се држи, да би демилитаризација целог поречја Рајне једино могла послужити као поуздана гаранција мира између Немачке и Француске. Дакако да Енглези осим тога држе за потребно и распуштање свију оних организација, чији рад може да послужи нарушавању мира. Француски кругови не туђе се идеје неутралне зоне, али ју не сматрају за најпоузданију меру за очување мира. Французи држе сасвим правилно, да европски мир све дотле неће бити обезбеђен, докле год Немачка не буде била потпуно разоружана и тиме сасвим лишена могућности, да опет запали цео свет као оно у лето 1914. године.

Догађаји у Мароку

На мароканском ратном попришту настало је опет затишје. Француска војна команда јавља, да је због потребе новог груписања трупа настала пауза у ратним операцијама. Исто тако ради се на новој заједничкој акцији Француза и Шпањолаца, будући да су се Риф Кабили повукли дубоко у унутрашњост Марока, па је потребан нов начин борбе против њих. По свему овоме судећи, чини се, да ће рат у Мароку још дуго трајати и да ће врло тешко ићи пацифицирати немирне мароканске урођенике.

Бенеш у Паризу

Чехословачки министар спољних послова др. Бенеш бавио се пр шле недеље неколико дана у Паризу. Бенеш је конферисао са многим француским политичарима. Циљ Бенешова пута у Париз није објављен, но по себи се разуме, да су били крупни политички разлови због којих је Бенеш тако изненада посетио француску престоницу. За време свога тродневног бављења у Паризу Бенеш је највише конферисао са Бертелотом, шефом политичког одсека француског министарства спољних послова. Држи се, да је Бенеш ишао у Париз због питања односа Аустрије преми Немачкој.

Уштипци

— Сичанова посла —

Неко шкрабало у давидовићевском револвер-блату ужива када може да запне за радикале и „Заставу“. Па кад већ нема друга разлога, а карловачки мудрац, велики политичар и вуредник са надимком Сичан, бригу брине о судбини штампарије „Заставе“. Само што је „Народ“ и ту крупно слагао, јер је проста лаж да радници у штампарији „Заставе“ нису примили своју плату „Изроду“ свакако иде у рачун, да руши углед и кредит националним подузећима. Сичанова посла!

— Пропала парада —

Прохтело се орјунашким „великанима“ да у Београду мало пропарадирају са својим „акционим“ четама и „плозерским“ музикантима. И приредише сада у недељу на католичке Духове „велики“ слет орјуне из целе државе. Али нуто јада! Од целе „велике“ параде не би ништа: буд им закашњени вовови не донеше све чете, туд и београдска публика не дође да им гледа „параду“. И тако је пропала и та „интегрална“ југословенска парада у Београду. Н.

Репертоар Нар. Позоришта

Среда: „Јесењи маневар“ (са повластицама).

Четвртак: „Ивањске ватре“ (са повластицама). Гостовање г-ђе Жегалове.

Петак: „Гроф Луксенбург“ (гостовање г-ђе Попове и г. Балабана).

Субота: „Драгана“ први пут (гостовање г. Добрице Милутиновића).

Недеља: „Драгана“.

Слава Удружења пекара, Лицидера и посластичара Новога Сада и Петроварадина

Удружење пекара, лицидера и посластичара Новога Сада и Петроварадина које основано 1921. године а које је осветило своју заставу 1923. године славило је своју крсну славу Св. Ћирила и Метода 24. о. м у друштвеним просторијама које се налази у гостионици Башић под председништвом г-на Живка Козарева. Тога дана је удружење корпоративно присуствовало под својом заставом на богослужењу у Св. Николајевској цркви, после чега је уз присуство многих Гостију обављено сечање славскога колача и освећење кољива, под кумством председника истога удружења. Међу осталим многобројним гостима присуствовао је Велики Капетан г. Д-р Михаљчић и пречасна господа Прота Миросављевић и Парох Стева Поповић.

Приређена је врло лепа закуска, после чега су се гости са најлепшим задовољством разишли. Увече истога дана одржан је банкет исто у просторијама удружења на којем је присуствовало 100 особа. Г. Живко Козарев председник удружења подигао је прву здравицу у здравље Њ Величанства Краља, Краљице и Престолонаследника Петра, после чега је одсвирана химна. Осим ове здравице пало је више лепих здравица од стране присутних. Весеље је проведено у најбољем расположењу које је трајало до зоре. И ако је ово удружење скоро основано, заслугама и агилношћу друштвенога председника г. Живка Козарева, који је ово удружење и основао, постигнут је већем до сада врло леп успех и може се слободно рећи, да истоме могу завидети много веће установе а особито ове струке осталих градова у нашој држави. Честитамо овоме младоме удружењу и желимо му сваки напредак.

Новосадске новости

Нови Сад, 30. маја.

— **Рађање и умирање у Новом Саду** у прошлом месецу. Према исказу градског Матичарског звања, у прошлом, мају, месецу, родило су у Новом Саду укупно 79 деце, од тога 34 мушке и 45 женске. У истом раздобљу умрло је је 72 лица; бракова је склопљено 35.

— **Напад на органа власти.** Јуче је на овдашњој железничкој станици дошло до једног немилог инцидента. Приликом вађења билета на железничкој благајни, добровољац Јован Носовић из околине Мостара, хтео је да пре реда извади билету. Жандарм га је вратио у ред да чека као и сви други. Том приликом је тај добровољац претио жандарму, тако, да га је овај повео у комесаријат да се легитимише. Приликом саслушавања, добровољац је ударио штапом поднаредника Олујића. Пошто је ово злочин, Носовић је одмах ухапшен и данас је предат суду због напада на органа власти.

Из суда

Седи Дон Жуан пред судом

Педесетгодишњи старац, сед као овца, Васа Бајазет тужио је Илију Ч., да га је Илија на улици око 7 сати увече напао и изударао штапом, при чему му је нанео теже телесне озледе.

Ч. признаје на расправи, да је штапом изударао Бајазета, а учинио је то за то, јер је дознао од своје жене, да је Бајазет дошао око 11 сати ноћи његовој жени и са ножем у руци је присилио да ћути, те је силовао. Саслушањем сведока је утврђено, да је педесетогодишњи Бајазет неколико пута залазио око поноћи код Ч. Стари Бајазет то не пориче, него се тиме поноси!

Ч. је осуђен условно на 35 дана затвора, 200 динара глобе и на плаћање свих трошкова.

Ченејска посла

Живан Шилић са Ченеја тужио је Ченејца Владу Летића, да му је опсовао оца и матер бећарску. Летић је кажњен са 200 динара глобе и на плаћање свих трошкова поступка.

Кажњен Оченаш!

Анђа, жена Павла Ченана из Кисача тужила је Мишу Оченаша, гостионичара из Кисача, јер је он пред кисачким општинским кнезом изјавио своју сумњу, да је Анђа нашла и присвојила његов изгубљени новчаник са 8000 динара.

Оченаш је кажњен са 300 динара новчане казне и сноси све трошкове судског поступка.

Метеоролошки извештај

Ваздухопловне Метеоролошке Станице у Петроварадину

од 2. јуна у 8 часова

Петроварадин (Н. Сад): облач.$^1/_2$; температура 25° Ц.
Београд: ведро; темп. 24° Ц.
Загреб: ведро; темп. 22° Ц
Љубљана: ведро; темп. 17° Ц.
Сарајево: облачно$^1/_2$; темп. 16° Ц.
Мостар: облачно; темп. 4° Ц.
Крагујевац: ведро; темп. 20° Ц
Котор: облачно; темп. 24° Ц.
Шибеник: ведро; темп 24° Ц.
Црквеница: ведро; темп. 25° Ц.

Опште стање времена

Слаби притисак се сасвим повукао на север, испуњава се (Јан Мајен 754 мм) и изазива јаке ветрове још једино у Норвешкој. Јаки притисак јача (Ирска 769, Вилна 770 мм) и држи на свем континенту мирно, добрим делом ведро, топло време. Облачно је северозападно од црте Варшава, Минхен, Мадрид са кишом на појединим пределима. И код нас је местимично и деломично облачно. Топлота у Средњој Европи расте, другде опада.

Прогноза за 3. јуна

У нашој држави притисак неће показати знатних промена у истом правцу, ветрови ће бити уопште слаби, време већим делом ведро, топлота са местимичним мањим олујама.

ВЕСТИ

— **Дежурство у лекарнама града Новог Сада** Од **1.** до **8.** укључиво лекарне Илин (Вилзонов трг) и Аларгић (Трг Косте Трифковића 4.)

— **Друштво лекара** из Војводине одржаће своју редовну месечну седницу у петак 5. јуна ове године у државној болници у 5 сати после подне са уобичајеним дневним редом.

— **Слава Новосадске Трг. Омладине** Певачко друштво „Невен“ освећује заставу о православним Духовима ове год. када иначе Новосадска Трг. Омладина слави своје „Крсно име“. Да не би ометали славље братског певачког друштва „Невена“ извештавају се сви чланови, добротвори и пријатељи Н. Т. О. да ове године неће одржати своју славу „Св. Тројицу“ већ ће почетком септембра месеца ове год. на дан рођења престолонаследника Петра, прославити своју двадесетпетогодишњицу.

— **Председништво Феријалног Савеза у аудијенцији код Њ. В. Краља.** 29. маја о. г. у 5 к 45 часова примио је Њ. В. Краљ у подужу аудијенцију председника Феријалног Савеза Миодрага Николића, секретара Драгомира Путника, благајника Милана Миливојевића и деловођу Мирка Малетића. Том приликом изложени су Њ. В. Краљу циљеви и неприлике са којима се Савез бори а нарочито у погледу повластица које су Савезу одузете још октобра месеца прошле године. Њ. В. Краљ обећао је, да ће се својски заузети, да се Савезу изађе у сусрет у његовим оправданим жељама, да би још ових ферија могли наши чланови путовати и искористити наступајуће празнике.

— **Пожар.** 30. маја 1925. године, пре подне у 12 сати 35 минута јавио је Јакоб Бауер да се у Стеријиној улици бр. 3. упалила соба. Градска пожарна чета изашла је на лице места, међутим укућани су пожар угасили. Узрок пожара је што су топили восак и пламен је захватио иверје које је почело горети. Штете нема. — Пожар је јавио редар бр. 49. у 7 сати 45 минута да се на електричном трамвају бр. 28. упалио мотор. Градска пожарна чета изашла је на лице места. Узрок томе је електрични кратки спој, од чега се мотор упалио; машиниста из купатила је почео да гаси са минимаксом, али је коначно угашен 1 тотал апаратом. Штета је 5000 дин., које ће се путем осигурања накнадити.

— **Српско Народно Позориште.** Концертна дружина Срп. Нар. Позоришта састављена од првокласних уметника и уметница г-ђа Адамовић-Дубске и Архипове и г.г. Маријашца, Баранова и Колпикова гостује у Руми на први дан Духова 7. о. м. у сали „Код Зеленог Венца“. Бригу око аранжирања концерта преузео је румски месни позоришни одбор са својим председником г. Ђоком Жикићем.

* **Креча** прворазредног, крупног добијете најјефтиније на велико и на мало на **дрвари Крајачевић.** Телефон 165. 1105 4—30

— **Железничка несрећа поред Пеште.** У петак после подне десила се железничка несрећа на станици Ракош поред Пеште. Непажњом возовође улетео је један теретни воз у особни. Судар је био тако силан, да је разнесено неколико вагона. Има и мртвих и још више озлеђених

— **Атински трговци у нашој држави.** Крајем јуна о. г. доћи ће на разгледање у нашу државу до 30 трговаца из Атине. Грчки трговци тиме хоће да врате посету нашим трговцима за лањски излет а и ради учвршћивања што бољих трговинских веза између обе државе.

— **Акција против совјетског представника у Прагу** И ако између Чехословачке и совјетске Русије још нису успостављене дипломатске везе, у Прагу ипак постоји неко „трговачко“ совјетско представништво, које се свачим пре бави само не трговином. Како се међутим совјетски представник у Прагу толико већ обезобразио, да готово јавно тера бољшевичку пропаганду, то је чехословачка влада одлучила, да га протера из Прага.

— **Кретање новосадског становништва.** У последњој недељи од 25-ог маја до 1-га јуна било је у Новом Саду: рођења 19 случајева, смртних случајева 15, а брак је склопило 8 парова.

— **Из грађанства** Примамо ове редове: По многим нашим улицама тротоар поред кућа толико је искварен да је права опасност ићи по њему.. Врло често можете видети пролазнике, како се спотичу о разне рупчаге и искварен асфалт. Градска управа би требала да упути многе кућевласнике, нека једном већ оправе тротоар пред својом кућом. Пролазник.

— **Висока трговачка школа у Београду.** Министарство просвете намерава да за наредну школску годину подигне у Београду високу трговачку школу. Ова би висока трговачка школа имала одсеке за конзуларну службу, за трговачку и за банкарску струку. За наше прилике овака школа врло је потребна, јер би се тиме омогућило нашој омладини, да на домаћој школе стекне више образовање трговачко-банкарске струке.

— **Борба против аутомобила у Сенти.** Богата наша бачка варошица Сента обогатила се у последње време приличним бројем аутомобила. Но то се, као што се чини, не допада многим сенћанским „шписбиргерима, који су отворили праву борбу против аутомобила, сипајући улицама ситне каменчиће, који се убадају у аутомобилске гуме и тиме их упропашћују. Ова борба против аутомобила узела је толике саразмере, да је полиција морала повести истрагу.

* **Могу се већ добити** срећке са згодитцима код **Војвођанске Трговачке Агенције** Нови Сад, Краља Петра ул. 29. 1148 2—2

* **Др. Д. В. Живаниновић,** ординира у **Врњачкој Бањи** где и ранијих година. 1071 7—10

* **најбоље фодбале,** гиртлове и пијачне торбе на мало и велико уз најјефтиније цене, сопствена израда код **Лазара Лазаревића,** Н. Сад, Житни трг бр. 20. 1064 6—12

СПОРТ

Југославија—НАК

Данас у Београду! Финале за первенство БЛП а НАК улази у борбу с надом. Југославија ће морати да уложи све силе, да сломи отпорну момчад НАК-а.

Последње победе НАК-а храбре га, да може извући одличан резултат. И ако је са тешком муком победио у семи финалу крагујевачку „Шумадију“ са 2:1; овде ће имати да упре све силе, па да извуче частан резултат.

НАК у постави: Паст I., Готвалд, Мартин, Шмит, Пајкерт, Алекси (Вајс), Шпилер, Брезник, Лерх, Шефер.

Југославија: Немеш (Николић), Ивковић, Петровић, Начевић, Махек, Марковић, Ђурић, Ђорђевић, Лубурић, Петковић, Секулић.

Судија г. Јоксић.

6. и 7. јуна игра ОСК—Војводина у Крагујевцу, два дана са ондашњом „Шумадијом“.

6. и 7. јуна НАК игра са БСК из Београда. Воде се преговори са „Вршовицама“, за одигравање једне утакмице. Како сазнајемо оне ће примити услове.

7. јуна Раденички игра са кулским „Спортом“.

6. и 7. јуна Макаби игра у Вел. Бечкереку против „Славије“ и „Обилића“. Д. Б.

ГЛАВНИ ДЕПО:
ЈУГОФАРМАЦИА Д. Д.
ЗАГРЕБ
СТОВАРИШТЕ ЗА ВОЈВОДИНУ:
КЕМИКАЛИЈА
НОВИСАД, ФУТОШКИ ПУТ 27.
1145 2—x

БЕРЗА

Новосадска продуктна и сефтина берза.

Нови Сад, 2. јуна 1925

Тенденција непромењена.
Нотирано је:
Пшеница бачка 477·50 до 480 —
Јечам: бачки —·—.
Зоб: бачка —·—.
Кукуруз: бачки 190 — до 192·50.
Брашно: пшенично бачко № 0гг — № 0g —·— № 2 —·— № 5 —·— № 6 —·— № 7 —·— № 8 за пиљу —·—.
Мекиње: пшеничне бачке —·—

ЗА УРЕДНИШТВО ОДГОВАРА

Оглашујте у „Застави“

ПОДЛИСТАК

Лазар Благојев Радојичић, народни учитељ:

Неке цртице из Кривошијског устанка и рата 1869. г. до другог устанка и рата 1882 год.

Наша млада држава С. Х. С. обилује са доста лијепијем и дивотним предјелима, али тако није ни један красан и диван, као што је њезин крај убава Бока Которска. Она, као што кажу путници и учењаци, заузима прво мјесто иза Босфора код Цариграда. Вредни Љубиша вели: „заиста би човјек рекао, да се је ту природа играла, када је своје дјело на махове стварала“

У овом лепом и јуначком крају налази се 16 општина, између којих је и општина Рисанска. Она је доста велика и пространа. У њој су ова села: Кривош Горње и Кривош Доње, Леденице, Убли, и Морињ. Од горњих села, ја ћу се понајвише позабавити са селима обадвоје Кривошија, пошто ми је мисао да, колико будем кадар у кратким цртама изнесем пред јавност неописиви јуначки подвиг овог малог, али храброг народа, који би се — мислим — да се не би ни мало претјерало могао лако упоредити са старим Шпартанцима, а њихове вође са Леонидом.

Ово село уздуж има попречно око 4 сата, а попреко т. ј. у ширину око 3 сата. Сасма је кршевито, те се може рећи да је сами голи крш са високим Орјеном, Бели врх, ДврениК и висораван Цоквица, које је дуго око 1 сат, а широко $^3/_4$ сата. Окрајци су му родни, и обрађују се, пошто је црница земља родна, а средина му је прловита и неплодна. Народ већином живи о стоци јер родне земље нема него мало.

Народ је здрав, једар и кршан, живахан и окретан, лијепе и благе ћуди, али само према ономе, који с њим лијепо поступа, гостољубив и дочекљив за свакога, а особито за странце, те би све дао, само да госта што боље и удобније дочека и испрати; а толико је опет опор, оштар и осветљив, али само код онога, који му хоће да зло кује и несрећу ствара Код њега има особито својство оштроумности и досјетљивости да лако и најмању маленкост брзо увиди, те да одмах створи суд, да ли му је овај или онај пријатељ или душманин, те онда према томе и употребљава добра или зла до крајности средства те да њима дотичном одговори. У њему тиња само двоје: љубав и крв. Љубав, то је образ и понос његов а тај му је најсветији на земљи, а дирне ли му ко у њ' гледа и настоји, да се освети, па, ма било по коју цјену, хоће да скине са образа натурену му љагу, макар га то и главе стајало. У случају овоме живот цијени као сламку те га радо дава.

Та кад је овакав, онда и није чудо, кад је ова шачица горштака чинила натприродна чуда од Турака, Мађара и Немаца, јер би се заиста на ове горштаке могле односити ријечи неумрлог владике Рада: „Бој се оног, што је вичан без голема мријети јада“.

Има их данас ако не пуне 1000 душа, а доселили су се сви из Црне Горе, те одатле вуку постојбину своју, па и свако братство зна тачно причати и казати мјесто где су његови предци стајали и, кад и зашто, су се доселили у нову постојбину Кривошије и т. д. Ја бих то изнео, али би било то дуго причати, па ћу зато и мимоићи ову ствар.

(Наставиће се).

РАЗНО.

Рад „Друштва младих жена“

Прошле недеље одржана је у Варшави годишња скупштина пољског „друштва младих жена“ које постоји већ три године и одржава клубове и дворане за рад за жене по американском начину. На скупштини присутствовали су такође представници државног исељеничког оделења, оделења за заштиту жена као представнице различних женских организација Друштво је почело свој рад са најскромнијим средствима. Рад је подељен на пет оделења: клубски, физичког васпитања. за забаве, за помоћ исељеницима и оделење за школовање управитељица клубова. У Варшави одржава три клубска локала који су праве оазе за жене које раде по трговинама и канцеларијама, па им је потребан одмор и културна забава. Друштво има 750 чланица. Чланице управе, које воде друштво са великом енергијом, свршиле су у Америци специјалне курсеве за вођење таквих клубова. Друштво приређује предавања, излете за упознавање домаће земље, просветне курсеве, дилетанске представе и т.д. Велика важност полаже се на физичко васпитање младих жена, спортови, гимнастика, ритмика спадају међу главне тачке програма рада. Други важни задатак је филантропија. Нарочито се чланице занимају за децу сиромашних репатрианата. У Рибнику над Бугом друштво је приредило летовиште за 105 чланица.

Пољска победа над Гданском

16. маја међународни суд у Хагу решио је питање пољске поште у Гданску, које је у своје време побудило пажњу целе Европе, јер је тиме био покренут цео начелни спор о односу између Пољске Републике и слободне вароши Гданск Решење највишег међународног суда у Хагу испало је у целини у корист Пољске. Хашки суд даје потпуно право пољским тезама. Суду су била предложена два питања: прво питање је било, да ли одлука високог комесара од 25. маја о. г. има дефинитивну снагу. Хашки суд је решио да ова одлука такве снаге нема. — Ставио је дакле ван снаге одлуку високог комесара Лиге Народа, који је забранио пољске поштанске сандуке. Друго питање је било, да ли може пољска република имати своју пошту и ван поштанске зграде и за друго становништво, а не само за пољску владу и чиновнике. Суд је решио позитивно да може пољска влада вршити поштанску службу и ван поштанске зграде и за друго становништво.

Успех пољског велесајма у Познању

Међународни велесајам у Познању је био закључен пре недељу дана са задовољајућим успехом. Према извештају управе трговина је била следећа: стакло и порцелан: велика конкуренција, тенденција падања, обрт задовољавајући. Грамофони и клавири: врло добри. Хартија због немачке конкуренције попустила у ценама, излагача много, обрт уопште средњи, код неких фирми добар. Играчке: обрт добар, много нових потраживања. — Галантерија: обрт средњи. Конфекција: задовољавајућа; шешири, краватне. крагне, рубље врло добро. Тканине: добро. Аутомобили: врло добро. Кола и кочије: добро. Јувелири: врло добро, сви без изузетка задовољни. Гвожђарска галантерија: добро. Машине: добро Штампарске машине: задовољавајуће. Дивани: слабо. Пољопривредне машине: врло добро. Месарске машине: врло добро. — Млинарске машине: врло потраживане. — Сепаратори: добро много нових потраживача. Грађевински материјал: потраживача много. Хемијско козметична индустрија: средње. Конзумција: просечно. — Намештај: добро са малим изузетцима.

Поглаварство Општине Ст. Бечеја

Број: 3786/1925.

Оглас

Општина Ст. Бечеј жели оградити Споменик Блаженопочившег Краља Петра I. Великог Ослободиоца у Ст. Бечеју.

Ограда треба да буде од 8 стубова, високих 1 м. од ситно стопованог гранита или вештачког камена, везаних мало отпуштеним, дебелим гвозденим ланцем, смештеним на укупно 29 м. дугачком 16 цм. високом, а 35 цм широком каменитом оквиру, а све то на темељу (фундаменту) од бетона.

Облик: правилан квадрат.

Позивају се стручњаци-подузимачи, да поднесу овом поглаварству своје понуде са детаљним прорачуном и нацртом најдаље до 15. јуна текуће године Молимо засебан предрачун за ограду од гранита, а засебан од вештачког камена.

У Ст. Бечеју 30 маја 1925 год.

1160 1—1 Општинско Поглаварство

ДРВОРЕЗНИЦЕ (гкане дрвене ролете трскане ролете, ри сролете) **најбоље, најтрајније, најјефтиније**

1037 **БРАЋА ВИДАКОВИЋ** 6—6

Илица бр. 40 — ЗАГРЕБ — Илица бр. 40

Тражимо заступ по целој Југославији. Велика зарада

Оглас

Државној Основној Школи у Бачком Градишту потребно је 20 вагона првокласних сувих букових цепаница.

Оферти се примају закључно до 15. јуна т. г.. кога ће се дана издати набавка дрва понуђачу, чија понуда буде најнижа.

Дрва се имају поставити франко Бачко Градиште, жељезничка станица или канајско пристаниште.

Поближи услови могу се дознати у канцеларији Управе Месних Школа. Кауција је 5%, у готовом новцу или у вредносним папирима Иста ће се прорачунати према висини погођене цене.

Из седнице Школ. Одбора, одржане 27. маја 1925. год. у Бачком Градишту.

Стеван А. Жорж, деловођа — А. Поповић, председник.

1164 1—3

ЗБОГ СЕОБЕ

продаје се одмах сав на стоваришту се налазећи материјал уз **дубоко снижене цене!**

Браћа Фишер

1023 10-х Нови Сад, Јеврејска ул 15.

Број: 57/14. V. 1925.

Набавка огрева

Месном школском одбору у Молу (срез Сента) потребно је 200 хвати или 800 кубних метара букових цепаница (без облица) истоварено на жељезничкој или пароброд-ској станици Мол.

Дрво има бити на лицу места најдаље до 1. септембра ове године, када ће се примопредаја обавити.

Заинтересовани понуђачи нека се са својим понудама јаве овоме одбору најдаље за две недеље рачунајући од дана увршћења овога огласа.

Мол, 30. маја 1925. год.

1159 1—1 Школски Одбор.

Један 70 КР. мотор на сисаћи плин, 2 ком. дупла ваљка, 2 пара млинска камена комплет, 1 комад коперај, цилиндер и гриспуверај, **најшаље за плин и машине**

МА ПОДАЈУ

Адреса код „ШМОЛКА“ оглас. завод, Н Сад, Футошки 2.

1094 2—2

МАЛИ ОГЛАСИ

Ознака реч 1 Д. Подвучене речи дупло

КУЋА за издавање, која се налази иза Шулцовог млина. Нова у коју се може одмах уселити — Има 2 собе, предсобље, кујну и шпајз. Упитати у Админ. „Заставе“.

1169 1—2

Фина ЛЕТЊИ ОДЕЛА

1800 Динара. Са великим попустом продајем и мушке штофове

Ђорђе Нота

кројач, Нови Сад

1154 Трг Ослобођења 1-2

Виноград

у Раковачком хатару звана Стручица 3½ јутра са кућом од две собе, кухиње, уз главну цесту, која води Беочину. — Упитати код

Јоце Сивачког

Нови Сад (Соколска 20).

1111 1—5

Хотел Ресторан и Пивница

на самим Теразијама у Београду тражи озбиљног ортака са капиталом од Дин. 250—300.000 — Радња је врло добра разграђена, зарада је осигурана. Ступити може одмах. — Само озбиљни рефлектанти нека се обрате лично

Биро-у „РЕКЛАМА“

Београд, Кнез Михајлова 11.

1140 1—1

Оглашујте у „Застави“

К-У-Ћ-А

са локалима и становима

у центру Новога Сада, — врло прометно место, ћошак Телечкове и Ружићеве улице (Католичка порта) погодна за сваку радњу

продаје се

јефтино. 1155 1-1

Прометно К. Д.

Милетићева 26. Тел. 2-20.

СТАН за издавање

састојећи се од 2 собе, кујне, повеће радионице и локала са улице подесног за мешовиту трговину. — Адреса код оглас. завода „Реклам“ Јеврејска 6. 1152.

Хитно

Због болести продајем имање у Новом Саду, врло рентабилно које доноси годишње 100.000 Динара чисте хасне. — Посредници искључени. Адреса у Администрацији. 1168 1—1

Издајем

одмах стан у својој новосазиданој кући, која се састоји из једне собе, кујне и шпајза. Кућа се налази на Београдском кеју преко пута од Порцулан фабрике.

1163 1—1

Требам

два шегрта за занатлијску трговину „Бата“ и за мушку и женску конфекцију Илија Вучерић, Краља Петра ул. 3. 1161 1-1

Извршни број: 139/1925.

Објава јавне продаје

Потписани судски извршитељ овим објављује, да ће се услед одлуке кр. среског суда у Новом Саду број: 1799/1925. год. у корист Вице Стојановић уд. Стојковић из Новог Сада на јавној продаји продати следеће покретнине: разних бонбона.

Јавна продаја одржаће се дне 5. јуна 1925. год. у 15 сати после подне у Н. Саду у Краља Петра улици број 11.

Н. Сад, 20. маја 1925. год.

С. Војновић, кр. судски извршилац.

1170 1—1

Продаје се

у Новом Саду због смртног случаја једна добро уређена бачварска радња спремна за погон, са целим уређајем са 3 HP. бензинмотором и „Bansäge-om“. — Адреса код филиале Администрација

„Bácsmegyei Napló“

1150 1—2 Нови Сад.

Млађи чиновник

са добром трговачком наобразбом и знањем српско-хрватског, немачког и мађарског језика може добити намештење у већем трговачком подузећу. Понуде под „ВРИЈЕДАН II-338“ на:

ИНТЕРЕКЛАМ Д. Д.

1167 1—2 огласни завод, Загреб I-78.

БИФЕ или мала добродошла трговина

мешаном робом у близини жељезничке станице заједно са комплетним малим станом, узима се под закуп (доцније би се купила) 1. јануара 1926. године у провинцији Банат, Бачка, Срем или Славонија. — Само озбиљне понуде са навођењем потребног капитала, дневним пазаром и кирајом слати на

1139 1—1 АЛОМА КОМПАНИ

огласно и рекламно друштво Београд, Коларчева ул. 7.

Влачару, предару и дрндару

за прераду вуне купили би са мотором а и без, са ценом обратити се

Браћи Радуловић

1162 1—3 трг. Лозница Србија.

Молимо да приликом закључивања посла или куповине увек назначите да сте тај оглас читали у „Застави“.

Штампарија „Застава“ а. д. Нови Сад 1925. (693)